

Laidiens: 03.11.2000., Nr. 391/393

Ministru kabineta noteikumi Nr.375

Rīgā 2000.gada 31.oktobrī (prot. Nr.52, 6.§)

Noteikumi par pasažieru pārvadāšanu regulāro maršrutu autobusos

Izdoti saskaņā ar Autopārvadājumu likuma 33.panta sesto daļu un 37.panta ceturto daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Šie noteikumi nosaka biļešu iegādes, biļešu nodošanas, vietu rezervēšanas, pasažieru iekāpšanas, pasažieru, bagāžas un dzīvnieku pārvadāšanas, atrastu lietu nodošanas un uzglabāšanas kārtību pilsētas, rajona un tālsatiksmes maršrutu autobusos, kārtību, kādā autobusi izmanto autoostu pakalpojumus — iebrauc un stāv autoostu teritorijā, kā arī pārvadātāja rīcību, ja ceļā noticis autobusa tehnisks bojājums un piespiedu apstāšanās.
2. Pārvadātājs nodrošina, lai pasažierim autobusā ir pieejama informācija par pasažieru un bagāžas pārvadāšanas kārtību. Tālsatiksmes maršruta autobusā pārvadātājs nodrošina informāciju par autobusa stāvēšanas laiku pieturvietā, autobusa kustības sarakstu un braukšanas maksu (tarifu).
3. Pasažierim, atrodoties autobusā, jāpilda autobusa vadītāja, konduktora vai kontroliera prasības, kas noteiktas šajos noteikumos. Pasažierim ir aizliegts bojāt autobusa inventāru un veikt darbības, kas var izraisīt ceļu satiksmes negadījumu.
4. Pasažieri tiek pārvadāti, nepārsniedzot autobusa izgatavotāja noteikto autobusa ietilpību. Tālsatiksmes maršruta autobusā sēdvietas tiek numurētas.
5. Pārvadājumiem izmanto autobusu, kas ir noformēts ar maršruta zīmi un pārvadātāja nosaukumu. Maršruta zīme ir informatīva, autobusā novietojama zīme, kura satur informāciju par pārvadājumu attiecīgajā maršrutā (piemēram, nosaukums, kods). Pārvadātājs nodrošina, lai maršruta zīme, autobusam tuvojoties, ir labi saskatāma (piemēram, apgaismojums diennakts tumšajā laikā) un autobusā novietota tā, lai pasažierim iekāpjot ir labi redzama.
6. Paaugstināta servisa pārvadājumos izmanto maršruta zīmi ar norādi par paaugstināta servisa pārvadājumu. Institūcija — atļaujas izsniedzēja —, izsniedzot atļauju pārvadājumu veikšanai attiecīgajā maršrutā (turpmāk — atļauja), var noteikt īpašas prasības pārvadājumu kvalitātei — servisam (piemēram, speciāls sēdvietu aprīkojums un izvietojums, papildu pakalpojumi — ēdināšana, TV, WC, iespēja izmantot mobilo tālruni).
7. Ja rajona vai tālsatiksmes maršruta autobusā paredzētās vietas ir aizpildītas, autobusā novieto papildu informācijas zīmi "Vietu nav". Pasažieri, kuri gaida autobusu kustības sarakstā paredzētajā pieturvietā, par to tiek informēti, samazinot autobusa kustības ātrumu, ja šajā pieturvietā neviens no pasažieriem neizkāpj.
8. Lai nodrošinātu pārvadājumus, ja ir neparedzēti liela pasažieru plūsma, pārvadātājs pēc viena kustības saraksta un ar vienu atļauju reisā var norīkot papildu autobusu (autobusus). Šādā gadījumā autobusu papildus noformē ar informācijas zīmi "Papildreiss".

II. Biļešu iegāde un nodošana

9. Lai izmantotu regulāro maršrutu autobusus, pasažieris iegādājas braukšanas biļeti, bet, lai pārvadātu bagāžu, — bagāžas biļeti. Braukšanai autobusā normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos var izmantot citu braukšanas dokumentu.

10. Pasažiera pienākums ir saglabāt iegādāto biļeti līdz brauciena beigām un pēc konduktora, autobusa vadītāja vai kontroliera pieprasījuma uzrādīt to pārbaudei. Ja pasažieris braukšanai autobusā izmanto braukšanas biļeti ar atlaidi no braukšanas maksas vai citu braukšanas dokumentu, viņa pienākums ir uzrādīt pārbaudei konduktoram, autobusa vadītājam vai kontrolierim braukšanas dokumentu un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā papildus arī citu tiesības apliecināšu dokumentu (piemēram, skolēna, bāreņa, pensionāra, invalīda apliecību).

11. Pasažieris, kurš nevar uzrādīt derīgu braukšanas biļeti vai citu braukšanas tiesības apliecināšu dokumentu, uzskatāms par pasažieri bez biļetes un saucams pie atbildības normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Pēc naudas soda samaksas pasažieris, kurš vēlas turpināt braucienu tālsatiksmes, rajona maršruta vai pilsētas maršruta autobusā, iegādājas braukšanas biļeti.

12. Biļete ir derīga braukšanai biļetē norādītajā virzienā līdz noteiktai pieturai tikai tajā laikā un datumā, kas norādīts biļetē. Braukšanai pilsētas maršruta autobusā pašvaldība var noteikt citus biļetes izmantošanas nosacījumus.

13. Braukšanas un bagāžas biļetes pasažieriem pārdod saskaņā ar normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā apstiprinātiem tarifiem. Apstiprinātie tarifi nedrīkst pārsniegt valstī noteiktos vienotos tarifus pilsētu, rajonu un tālsatiksmes pārvadājumiem.

14. Biļetes pasažieriem pārdod rindas kārtībā neatkarīgi no braukšanas attāluma jebkurā daudzumā, bet nepārsniedzot izgatavotāja noteiktās autobusa ietilpības normas.

15. Iegādājoties biļeti maršruta galapunkta kasē braukšanai tālsatiksmes maršruta autobusā, pasažierim ir tiesības:

15.1. izvēlēties jebkuru brīvo vietu autobusā;

15.2. norādīt iekāpšanas vietu jebkurā maršrutā paredzētā pieturā (iekāpšanas vieta tiek norādīta braukšanas biļetē un biļešu uzskaites dokumentā, kuru pirms autobusa atiešanas nodod autobusa vadītājam vai konduktoram).

16. Autobusa vadītājs vai konductors atbilstoši šo noteikumu 15.2.apakšpunktam nodrošina pasažieri ar biļetē norādīto vietu autobusā biļešu uzskaites dokumentā norādītajā pieturvietā.

17. Pārdodot stāvvietas biļeti tālsatiksmes maršruta autobusā, pārdevējs informē pasažieri par to un izsniedz biļeti ar norādi par stāvvietu.

18. Biļetes pasažierim pārdod:

18.1. braukšanai pilsētas maršrutos — vietās, kuras noteikusi attiecīgā pašvaldība, vai autobusā;

18.2. braukšanai rajona un tālsatiksmes maršrutos — autoostas biļešu kasēs vai autobusā, ja biļešu kase pārtraukusi biļešu pārdošanu vai maršruta pieturvietās nav biļešu kases.

19. Biļetes autobusā pārdod autobusa vadītājs vai konductors.

20. Biļešu kasē biļetes pārtrauc pārdot:

20.1. maršruta galapunktā — ne agrāk kā 10 minūtes pirms autobusa atiešanas;

20.2. maršruta starppunktā — ar brīdi, kad autobusa vadītājs (konductors) saņem biļešu uzskaites dokumentus.

21. Biļeti braukšanai rajona vai tālsatiksmes maršruta autobusā var iegādāties biļešu kasē iepriekšpārdošanā. Biļešu iepriekšpārdošanu uzsāk vismaz piecas diennaktis pirms autobusa atiešanas un pārtrauc iepriekšējā dienā pirms autobusa atiešanas. Autoostā pie kases jābūt informācijai par biļešu iepriekšpārdošanas kārtību.

22. Ja pasažieris neizmanto iegādāto biļeti braukšanai rajona vai tālsatiksmes maršruta autobusā, viņš var to nodot biļešu kasē un saņemt atpakaļ:

22.1. pilnu braukšanas un bagāžas pārvadāšanas maksu, ja biļeti nodod kasē vismaz divas stundas pirms autobusa atiešanas;

22.2. naudas summu 75 % apmērā no braukšanas un bagāžas pārvadāšanas maksas, ja līdz autobusa atiešanai atlicis mazāk par divām stundām.

23. Pasažierim ir tiesības atteikties no brauciena tālsatiksmes maršrutā, nodot biļeti kasē 30 minūšu laikā pēc kustības sarakstā paredzētās autobusa atiešanas un saņemt atpakaļ pilnu braukšanas un bagāžas pārvadāšanas maksu un maksu par biļešu

iepriekšpārdošanu (ja šāda maksa ir veikta), ja:

23.1. autobuss atiet 15 (vai vairāk) minūtes vēlāk, nekā paredzēts autobusu kustības sarakstā;

23.2. pārvadājums nenotiek pārvadātāja vainas dēļ;

23.3. pasažierim netiek sagādāta iespēja ieņemt biļetē norādīto vai līdzvērtīgu autobusa vadītāja (konduktora) ierādītu vietu;

23.4. autobusu ar augstāku pārvadājumu kvalitāti (piemēram, paaugstināts serviss, aprīkojums invalīdiem), par ko ir samaksāta papildu maksa, nomaina ar autobusu, kuram ir zemāka pārvadājumu kvalitāte.

24. Pasažieris, kurš ir nokavējis rajona vai tālsatiksmes maršruta autobusu, — stundas laikā pēc autobusa atiešanas, bet pasažieris, kurš ir nokavējis rajona vai tālsatiksmes maršruta autobusu slimības vai nepārvaramas varas dēļ (piemēram, dabas stihija, nelaimes gadījums), — trīs dienu laikā ir tiesīgs nodot neizmantoto biļeti kasē un saņemt citu biļeti. Lai saņemtu citu biļeti, pasažierim papildus jāmaksā naudas summa 25 % apmērā no biļetes cenas. Ja pasažieris nevēlas saņemt citu biļeti, neizmantoto biļeti var nodot biļešu kasē un saņemt naudas summu 75 % apmērā no braukšanas un bagāžas pārvadāšanas maksas.

25. Ja slimības vai nepārvaramas varas dēļ (piemēram, dabas stihija, nelaimes gadījums) autobuss ir nokavēts vairāk kā par vienu stundu, tas jāapstiprina ar ārstniecības iestādes izziņu vai attiecīgās institūcijas izsniegtu notikumu apliecinājošu dokumentu.

26. Rajona un tālsatiksmes maršrutu autobusus pasažierim, pārtraucot braucienu slimības vai nepārvaramas varas dēļ (piemēram, dabas stihija, nelaimes gadījums), ir tiesības saņemt atpakaļ braukšanas maksu par nenobraukto attālumu.

27. Šo noteikumu 22., 23. un 24.punktā minētajos gadījumos biļeti nodod vietā, kur biļete ir iegādāta. Par biļetes nodošanu un noteiktas summas atmaksāšanu tiek sastādīts akts (1.pielikums).

III. Vietu rezervēšana un pasažieru iekāpšana

28. Pasažieris ir tiesīgs rezervēt vietu tālsatiksmes vai rajona maršruta autobusā. Vietu rezervē maršruta galapunkta autoostā (kasē) personīgi vai pa tālruni vismaz piecas diennaktis pirms autobusa atiešanas, bet ne vēlāk kā iepriekšējā dienā pirms autobusa atiešanas. Biļeti uz rezervēto vietu iegādājas ne vēlāk kā 30 minūtes pirms autobusa atiešanas.

29. Autoostā jābūt pasažieriem pieejamai informācijai par pakalpojumu (vietu rezervēšana, biļešu izpirkšana) sniegšanas kārtību, kā arī maksas apmēriem.

30. I un II grupas invalīdiem un bērniem invalīdiem saskaņā ar šo noteikumu 28.punktu katra tālsatiksmes maršruta reisa autobusā ir tiesības rezervēt:

30.1. divas sēdvietas — ja autobusā ir vairāk par 16 sēdvietām;

30.2. vienu sēdvietu — ja autobusā ir ne vairāk par 16 sēdvietām.

31. Tālsatiksmes maršrutu autobusus invalīdiem paredzētās vietas tiek apzīmētas ar attiecīgu simboliku. I grupas invalīda vai bērna invalīda pavadonim pārvadātājs nodrošina vietu invalīda sēdvietas tuvumā.

32. Tālsatiksmes maršruta galapunktā sēdvietas autobusā tiek ieņemtas atbilstoši biļetē norādītajiem vietu numuriem. Rajona vai pilsētas maršruta autobusā un caurbraucošā tālsatiksmes maršruta autobusā pasažieris ieņem jebkuru brīvo sēdvietu.

33. Tālsatiksmes vai rajona maršrutos:

33.1. galapunktā autobusa vadītājs vai konduktors aicina pasažierus iekāpt autobusā šādā secībā:

33.1.1. invalīdi, kuri ir rezervējuši vietas autobusā;

33.1.2. pasažieri, kuri ir iegādājušies biļetes autoostas kasēs;

33.1.3. pasažieri, kuriem ir tiesības uz braukšanas maksas atlaidēm;

33.1.4. pasažieri bez iepriekš iegādātām biļetēm;

33.2. pieturvietās, kur biļešu kases nedarbojas vai to nav, pasažieri iekāpj autobusā rindas kārtībā.

34. Iekāpjot autobusā, pasažiera pienākums ir uzrādīt (iegādāties) braukšanas biļeti un dokumentus (ja tādi ir nepieciešami), kas apliecina tiesības izmantot braukšanas maksas atvieglojumus.

35. Pilsētas vai rajona maršrutu autobusus (kuros ir 16 un vairāk sēdvietas) invalīdiem un pasažieriem ar pirmsskolas vecuma bērniem ir paredzētas sešas attiecīgi apzīmētas sēdvietas.

IV. Bērnu pārvadāšana

36. Bērnam līdz septiņu gadu vecumam pilsētas, rajona un tālsatiksmes maršrutu autobusus ir tiesības braukt bez maksas, neaizņemot atsevišķu sēdvietu. Pirmsskolas vecuma bērns autobusā var braukt tikai citas personas pavadībā.

37. Bērnam no septiņu gadu vecuma pilsētas, rajona un tālsatiksmes maršrutu autobusus ir tiesības braukt, aizņemot atsevišķu sēdvietu.

V. Bagāžas un dzīvnieku pārvadāšana

38. Pasažieris autobusā var pārvadāt bagāžu. Bagāžu nedrīkst novietot pasažierim paredzētā vietā vai vietā, kur tā traucē citiem pasažieriem. Bagāžu, kuras izmēri pārsniedz šo noteikumu 40.punktā noteiktos izmērus, pārvadā autobusa bagāžas nodalījumā. Ja autobusā nav bagāžas nodalījuma un bagāža netraucē citiem pasažieriem, bagāžu var pārvadāt autobusa salonā.

39. Bez maksas pārvadā bagāžu, kas ir viegli pārnēsājama un kuras veids un iesaiņojums atļauj to bez grūtībām novietot paredzētajā vietā, kā arī tās izmērs nepārsniedz 60 x 40 x 20 cm. Ja viens no bagāžas izmēriem pārsniedz noteikto izmēru (piemēram, saliekamā makšķere, slēpes, krukli) un autobusa tehniskās iespējas pieļauj to pārvadāt autobusa salonā, šādu bagāžu var pārvadāt bez maksas.

40. Par maksu pārvadā bagāžu, kuras izmēri pārsniedz 60 x 40 x 20 cm, bet nepārsniedz 100 x 60 x 40 cm, izņemot bērnu ragaviņas, bērnu ratiņus vai invalīdu ratiņus.

41. Pasažieris, kuram ir tiesības uz braukšanas maksas atlaidēm, par bagāžas pārvadāšanu maksā pēc vispārīgiem noteikumiem.

42. Par katru pārvadāšanai pieņemto bagāžas vienību pasažierim izsniedz bagāžas biļeti un kvīti vai žetonu (ja bagāžu novieto autobusa bagāžas nodalījumā).

43. Ja bagāža tiek pārvadāta bez pasažiera saskaņā ar Autopārvadājumu likuma 36.pantu, par katru bagāžas vienību maksā atsevišķi.

44. Pasažieris nodrošina, lai bagāža būtu pārvadāšanai un tās saglabāšanai atbilstošā iepakojumā. Par bagāžu, kura tiek pārvadāta kopā ar pasažieri autobusa salonā, atbild pasažieris. Par bagāžas nodalījumā novietotās bagāžas saglabāšanu atbild pārvadātājs.

45. Pilsētas maršruta autobusā pašvaldība var noteikt citu bagāžas pārvadāšanas kārtību.

46. Autobusā aizliegts pārvadāt lietas, kuras var nodarīt kaitējumu citam pasažierim, viņa bagāžai vai autobusa salonam, vai bagāžas nodalījumam.

47. Autobusā aizliegts pārvadāt dzīvniekus, izņemot suņus, kaķus, dekoratīvos putnus, mājputnu vai dekoratīvo dzīvnieku mazuļus, kas pārvadājami krātiņā, kastē vai citā dzīvnieka pārvadāšanai atbilstošā veidā. Pasažieris, kurš pārvadā dzīvnieku, rūpējas, lai dzīvnieks netraucē citus pasažierus.

48. Suns autobusā pārvadājams, turot to īsā pavadā. Sunim jābūt ar uzpurni un ar žetonu pie kakla siksnas. Pasažierim, kurš pārvadā suni, jābūt līdzī suņa vakcinācijas apliecībai. Aizliegts pārvadāt suni uz sēdekļa.

49. Par dzīvnieka vai vairāku dzīvnieku pārvadāšanu, kuri ir ievietoti krātiņā, kastē vai tiek pārvadāti citā dzīvnieku pārvadāšanai atbilstošā veidā, maksā kā par vienu bagāžas vienību. Bez maksas pārvadā dzīvnieku, kas ir vājredzīgā pavadonis.

VI. Atrastas lietas

50. Autobusā atrastu lietu nodod autobusa vadītājam, konduktoram vai maršruta galapunkta autoostas amatpersonai. Autobusa vadītājs vai konductors atrasto lietu nodod autoostas amatpersonai. Autoostā atrastu lietu nodod autoostas amatpersonai.

51. Par katru atrasto lietu autobusa vadītājs, konductors vai autoostas amatpersona sastāda aktu (2.pielikums).

52. Atrasto lietu autoostā uzglabā trīs diennaktis, pēc tam to nodod policijai.

VII. Maršruta autobusa tehniskie bojājumi, piespiedu apstāšanās ceļā

53. Ja autobuss nevar turpināt braucienu tehnisku bojājumu vai citu iemeslu dēļ, tā vadītājs vai konductors, ja iespējams, informē par to pārvadātāju un attiecīgajā maršrutā esošās autoostas. Pasažierim pārdotā biļete ir derīga bez piemaksas citā garām braucošā maršruta autobusā, kas brauc tajā pašā virzienā, vai speciāli norīkotā autobusā pasažieru nogādāšanai maršruta galapunktā.

54. Lai nodrošinātu pārvadājumus maršrutos (reisos) tehniski bojātu autobusu vietā, pārvadātājs izmanto rezerves autobusus ar papildu norādi "Rezerves autobuss".

55. Ievērojot autobusa ietilpības normas un iespēju nodrošināt pasažieru nokļūšanu un bagāžas nogādāšanu biļetē norādītajā pieturvietā, autobusa vadītāja pienākums ir uzņemt cita pārvadātāja pasažierus, kura autobuss ir sabojājies.

56. Pasažieru pārsēšanos no viena autobusa citā organizē bojātā autobusa vadītājs vai konductors. Par pasažieru pārsēšanos tiek sastādīts akts (3.pielikums) divos eksemplāros. Pēc pasažieru pārsēšanās pie katra pārvadātāja paliek viens akta eksemplārs.

57. Saskaņā ar sastādīto pārsēšanās aktu un ievērojot tarifus, kādi ir noteikti pārvadātājam, kurš sniedzis palīdzību, pārvadātājs iesniedz pārvadātājam — nepabeigtā reisa veicējam — rēķinu par pasažieru pārvadāšanu no pārsēšanās vietas līdz brauciena galapunktam.

58. Ja pārvadātājs norīko speciālu autobusu, lai nogādātu maršruta galapunktā cita pārvadātāja pasažierus, kura autobuss ir sabojājies, tiek iesniegts rēķins par sniegtā pakalpojuma izdevumiem.

59. Ja pasažieris neizmanto piedāvāto pārsēšanos, pārvadātājs atmaksā braukšanas maksu par nenobraukto attālumu.

60. Ja šo noteikumu 53.punktā minētajos gadījumos pasažieris izmanto zemākas pārvadājumu kvalitātes autobusu, bet ir samaksāta papildu maksa par autobusu ar augstāku pārvadājumu kvalitāti, pārvadātājs atmaksā braukšanas maksas starpību par nenobraukto attālumu.

61. Ja nav iespējams nogādāt pasažieri brauciena galapunktā un autobusa vadītājs no pārvadātāja neatkarīgu iemeslu dēļ (piemēram, dabas stihija) ir spiests atgriezties maršruta sākumpunktā, pasažierim ir tiesības ar to pašu autobusu atgriezties atpakaļ, un viņam tiek atmaksāta pilna braukšanas un bagāžas pārvadāšanas maksa. Ja pasažieris nevēlas atgriezties atpakaļ maršruta sākumpunktā, pārvadātājs viņam atmaksā braukšanas maksu par nenobraukto attālumu.

62. Šo noteikumu 59., 60. un 61.punktā minētajos gadījumos autobusa vadītājs vai konductors naudu par braucienu atmaksā uz vietas. Ja autobusa vadītājam vai konduktoram nav nepieciešamās izmaksājamās summas, autobusa vadītājs vai konductors biļetē norāda summu, kāda jāatmaksā, kā arī naudas saņemšanas vietu un apliecina to ar parakstu.

VIII. Autoostas pakalpojumu izmantošana

63. Tiesiskās attiecības starp autoostu un pārvadātāju reglamentē rakstisks līgums par autoostas pakalpojumu izmantošanu, kurā paredz šo noteikumu 68.punktā minētos nosacījumus, kā arī maksu par pakalpojumiem.

64. Autoostas pakalpojumus ir tiesīgs izmantot pārvadātājs, kurš ar autoostu ir noslēdzis šo noteikumu 63.punktā minēto līgumu.

65. Autoosta nodrošina autobusam, kas veic pasažieru regulāros pārvadājumus:

65.1. peronu izmantošanu pasažieru izkāpšanai vismaz piecas minūtes pēc kustības sarakstā paredzētās reisa pienākšanas;

65.2. stāvvietu pirms un pēc reisa, kā arī starp reisiem autoostas teritorijā, ja autoostas tehniskās iespējas to pieļauj, vai apsargātos stāvlaukumos ārpus autoostas teritorijas;

65.3. iebraukšanu autoostas teritorijā vismaz 10 minūtes pirms kustības sarakstā paredzētās autobusa došanās reīsā, ja kustības sarakstā autoosta ir viens no maršruta galapunktiem un nav paredzēta autobusa stāvēšana pirms un pēc reisa vai starp reisiem;

65.4. peronu izmantošanu pasažieru iekāpšanai vismaz piecas minūtes pirms kustības sarakstā paredzētās autobusa došanās reīsā.